

primljene publikacije

ACTA ECCLESIASTICA SLOVENIAE, izd. Inštitut za zgodovino Cerkve, Teološka fakulteta v Ljubljani, br. 20 (1998), 396 str.

AES br. 20/1998. objavljuje više priloga iz arhivske građe Crkve u Sloveniji. M. BENE-
DIK i A. KRALJ su se pozabavili biskupskim vizitacija Tomaža Hrena (1597.–1629.),
njegovim izvještajem iz 1607. o stanju ljubljanske biskupije. Objavljena je i transkripcija
spomenutih vizitacija (str. 7–95).

F. BARAGA govori o crkvenom beneficiju što ga je ustanovio župski vikar Komende (Go-
renjska, Ljubljanska nadbiskupija) Petar Pavao Glavar između 1749.–1752. (str. 99–193).

L. BRATUŽ objavljuje korespondenciju prvog Goričkog nadbiskupa Karla Mihaela grofa
Attensa (1711–1774) (str. 195–303). Iz te bogate korespondencije oko 150 pisama poslano
je Francu Ksaveru Taufleru, opatu cistercitskoga samostana u Stični (Dolenjska), a 40
upravljeno je već prije spomenutom komendskom župniku Petru Pavlu Glavaru.

Gradivo za povijesnu topografiju predjosefinskih župa u Sloveniji i o pražupama Stara
Loka i Šempeter kod Ljubljane obradio je J. HOFNER (str. 305–368).

Veoma zanimljiv je prilog D. MIHELIC, *Izročitev konverzije, ki je doseglo do Schönlebna
in Valvasora* (Predaja o obraćenju /pokrštenju/, koje seže do Schönlebna i Valvazorja, str.
361–396). Riječ je o poznatom dokumentu naslovljenom (*Libellus*) *de conversione Bago-
ariorum et Carantanorum* ili kraće *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*. O kojem je
pisano u više navrata u slovenskoj historiografiji a bio je objavljen i u AES br. 7 (1985)
(usp. CCP, g. IX (1986), br. 16, str. 199). Po naslovu bi se moglo pomisliti da se govori o
pokrštenju Bavaraca i Karantanaca, ali to ipak nije tako. Neophodno je spomenuti da je
riječ o dokumentu kojeg je 871. sastavio neki salzburški svećenik s namjerom da uvjeri
kralja Ljudevita Njemačkoga o pravu prvenstva misionarenja što ga na temelju dotadaš-
njih misionarskih zasluga ima salzburška crkva u Karantaniji i Donjoj Panoniji pred kon-
kurentskim pobožnim poslanstvom braće Ćirila i Metoda koji su djelovali u moravsko-pa-
nonskom prostoru.

AES 21 (1999), obrađuje temu *Dnevno časopisje o duhovniških procesih na Slovenskem
1945–1954* (Dnevne novine o sudskim procesima protiv svećenika u Sloveniji od 1945–
1953). Autori prikaza B. KURNJEK, M. MAUČEC i I. MOZETIČ poslužili su se novina-
ma *Ljudska pravica*, *Slovenski poročevalci* i *Vestnik* (kasnije *Večer*), tj. sa tri najvažnija
poratna dnevnika u Sloveniji u tom razdoblju. Upravo te novine najviše su pisale o Kato-
ličkoj crkvi u Sloveniji od završetka rata 1945. pa do prihvaćanja Zakona o djelovanju
vjerskih zajednica u toj republici od 25. V. 1953. Iz članaka se veoma jasno vidi da je
država vršila veliki pritisak na Crkvu, osobito na biskupe, svećenike i vjernike laike. Knji-
ga ima dva dijela: u prvom (str. 45–322) prikazana su izvješća dnevnoga tiska o sudskom
procesu protiv ljubljanskoga biskupa Grigorija Rožmana (1883.–1959.) kao i o procesima

protiv svećenika, redovnika i laika odanih Crkvi, a predstavljeni su i ostali najvažniji članci o Crkvi u Sloveniji; drugi dio (str. 323–768) objavljuje transkripcije nekih članaka u cijelosti. U ovoj veoma zanimljivoj i opširnoj studiji navodi se pisanje prije spomenutih novina o procesu protiv Alojzija Stepinca (str. 212–220) i Josepha Mindszentyja (str. 221–222), zatim o svećenicima, redovnicima i laicima sklonih novoj vlasti (str. 240–244) i o svećeničkom Ćirilometodskom društvu u Sloveniji (str. 244–255). Na kraju časopisa je i imensko kazalo (str. 769–776).

ARCHIVUM HISTORIAE PONTIFICIAE, sv. 36 (1998), izd. Pontificia Universitas Gregoriana, Facultas historiae pontificiae, Romae, 555 str.

AHP br. 36 (1998) sadrži deset članaka i priloga iz starije i novije crkvene povijesti (str. 7–220), prikaze sedamnaest knjiga (str. 221–264), veoma opširnu bibliografiju (str. 265–478), kazalo kratica zbornika i enciklopedija (str. 479–486), časopisa (str. 487–500) autora (str. 501–524) i predmetno kazalo (str. 525–552).

BILTEN FRANJEVAČKE TEOLOGIJE, god. XXV, br. 2, akad. god. 1997./98., Sarajevo 1998., str. 173–387; god. XVI, br. 1 i 2, akad. god. 1998./99., Sarajevo 1999., str. 1–600.

Kroz više ustaljenih rubrika »Bilten« predstavlja život i rad studenata i profesora Franjevačke teologije u Sarajevu.

BILOGRIVIĆ N., *Katolička crkva na području današnje banjalučke biskupije do invazije Turaka*. Topološke i povijesne crtice; za tisak priredio A. Orlovac, izd. Vrhbosanska katolička teologija, Studia Vrhbosnensia – 10, Sarajevo 1998., 336 str.

Knjiga pod gornjim naslovom je doktorska dizertacija koju je napisao i 1925. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu obranio svećenik banjalučke biskupije Nikola Bilogrivić. Završni tekst dizertacije se zagubio, a u arhivu banjalučke biskupije pronađen je primjerak koji se može označiti kao završni koncept spomenute radnje. Takav Bilogrivićev nepotpuni tekst je nadopunio, unesenim bilješkama opremio i za tisak priredio Anto Orlovac.

Studija N. Bilogrivića, razvrstana u sedam poglavlja, govori o povijesti kršćanstva od njegovih početaka na području današnje banjalučke biskupije pa do doseljenja Hrvata (str. 17–35), od doseljenja Hrvata do osnutka kninske biskupije (str. 37–47), na području kninske biskupije (str. 49–112), zatim na području splitske, krbavske biskupije (str. 113–120), zagrebačke biskupije (str. 121–204) i bosanske biskupije (str. 205–219). U posljednjem (sedmom) poglavlju (str. 221–291) riječ je o redovnicima koji su boravili ili još i danas borave i djeluju na području današnje banjalučke biskupije. Knjiga ima i dva dodatka: »Crkve i crkvine iz predturskog vremena na području današnje banjalučke biskupije (str. 293–298) i izbor iz literature o predturskom vremenu na tlu današnje banjalučke biskupije objavljene nakon 1925. godine (str. 299–302). Osim toga knjiga je popraće-

na kratkim prikazom života autora knjige Nikole Bilogrivića (str. 303–304), sa pet zemljovida i njihovim kazalom te veoma korisnim kazalom mjesta (str. 307–318) i osoba (str. 319–336).

BOSNA FRANCISCANA, Časopis Franjevačke teologije Sarajevo, g. VI (1988), br. 10, 305 str. i g. VII (1999), br. 11, 347 str.

Br. 10/1998. sadrži nekoliko povijesno zanimljivih priloga: J. GRBIĆ, *Etnografski podaci u časopisu »Napredak«*. (Razdoblje između dvaju svjetskih ratova), (str. 64–77); S. JALIMAN, *Dominikanci kao trebinjsko-mrkanjski biskupi* (str. 91–100); B. PANDŽIĆ, *Bosna i sabor u Mantovi (1459.–1460.)*, (str. 101–111); V. BLAŽEVIĆ, *Katolička župa Jajce u 17. i 18. stoljeću prema crkvenim izvještajima*, (str. 112–142); L. FIŠIĆ, *Biskup fra Marijan Šunjić i njegovo vrijeme*, (str. 161–168); M. VRGOČ, *Fra Miroljub Pervan*, (str. 169–182); S. KHALIL SAMIR, *Kršćani u islamskim zemljama*, (str. 189–199); A. ŠKEGRO, *Eliminacija Hrvata i (Srba) iz Bosne i Hercegovine na pseudoznanstveni način*, (str. 216–236); B. MATIĆ, *Sutješki nekrologij*, (str. 237–245); A. NIKIĆ, *Regesta dokumenata Kongregacije De Propaganda Fide (2)*, (str. 246–267).

Br. 11/1999. objavljuje više priloga iz naše vjerske i nacionalne prošlosti od kojih spominjemo: Ž. PAVIĆ, *Prinos fra Bonifacija Badrova razvoju neoskolastičke misli u Bosni i Hercegovini*, (str. 82–111); M. VRGOČ, *Fra Jako Pašalić (1877.–1960.)*, (str. 112–139); L. MARKEŠIĆ, *Hrvati i katolici u Bosni i Hercegovini*, (str. 140–149); S. JALIMAN, *Rubne bilješke o dominikancima i Katoličkoj crkvi u doba Tvrtka I. Kotromanića*, (str. 150–160); V. BLAŽEVIĆ, *Sekularizacija franjevac provincije Bosne Srebrne u vrijeme vrhbosanskog nadbiskupa dr. Josipa Stadlera*, (str. 161–206); A. KAJINIĆ, *Tajna umjetnosti*, (str. 249–259); B. MATIĆ, *Školski zapisnik (Protocollum) sutješkog samostana 1860.–1904. godine*, (str. 260–269); A. NIKIĆ, *Regesta dokumenata Kongregacije De Propaganda Fide (3)*, (str. 270–291).

DUPLANČIĆ A., *Crkve kraljice Jelene*, Arheološki muzej Split, Niz »Salona« 9, Split, 1999., 40 str.

O brojnim pitanjima vezanim uz Jelenine crkve sv. Marije i sv. Stjepana u Solinu pisali su naši najpoznatiji arheolozi i povjesničari. Rad pod gornjim naslovom, istina, ne rješava sva ta pitanja ali nas želi približiti barem nekim odgovorima iz te veoma opširne problematike.

JUKIĆ, Izdavač Zbor franjevačkih bogoslova Sarajevo, br. 26–27 (1996/97.) 250 str.

Najnoviji broj »Jukića« sadrži više priloga iz teologije, filozofije, književnosti i dva priloga iz povijesti: S. M. DŽAJA, *Politički i logistitički okvir prodora Eugena Savojskoga do Sarajeva 1697. godine*, (str. 207–210); I. LOVRENOVIĆ, *Rat 1992.–1995. i nakon njega: Ima li budućnosti?*, (str. 211–230).

KAČIĆ, Zbornik Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, br. 29/1997., 264.,

Sadrži devet priloga: I. PEDERIN, *Književnost hrvatskoga realizma i »Vijenac« o Bosni i Hercegovini poslije Šenoine smrti* (str. 5–65); P. RUNJE, *Tri hrvatske plemkinje franjevačke trećoredice* (str. 67–82); K. JURIŠIĆ, *Fra Mijo Runović (oko 1550.–poslije 1623.)*, (str. 83–106); L. ČORALIĆ, *Poljičani u Veneciji u razdoblju od XV. do XVII. stoljeća*, (str. 107–119); F. OREB, *Frano Radić u pismima suvremenika*, (str. 121–150); V. VRA-TOVIĆ, *Životvorne vrednote klasičnoga obrazovanja – jučer, danas, sutra*, (str. 151–155); L. TOMAŠEVIĆ, *Povijesno-vjerski prikaz života Hrvatske katoličke misije u Münchenu*, (str. 157–195); N. RADIĆ, *Fra Jure Radić (1920.–1990.)*, (str. 197–232); V. GOLUBIĆ, *Pelagijalni amoniti kampilskih naslaga (gornji skit) donjeg trijasa iz okolice Muća u Hrvatskoj*, (str. 233–258).

KRŠĆANIN U JAVNOM ŽIVOTU, Zbornik radova (ur. Stjepan Baloban), izd. Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve, Glas koncila, Zagreb 1999., knj. br. 2, 140 str.

Knjiga pod gornjim naslovom objavljuje predavanja održana na socijalnim tribinama Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve u svibnju 1999. godine: V. ZSIFKOVITS, *Kršćanin u politici*, (str. 11–18); N. ŠIMAC, *Kršćanin i politika danas u Hrvatskoj*, (str. 19–34); S. MALOVIĆ, *Etičnost u novinarskoj profesiji*, (str. 35–46); M. J. MATAUŠIĆ, *Etika novinarstva*, (str. 47–64); S. ZRINŠČAK, *Kriticizam i defetizam u hrvatskom društvu. Pogled sociologa*, (str. 65–82); S. KUŠAR, *Protiv defetizma i kritizerstva u hrvatskom društvu. Teološki pogled*, (str. 83–95); J. BALOBAN, *Socijalna dimenzija kršćana u župi. Terminološka pojašnjenja*, (str. 97–114); A. HOBLAJ, *Socijalna dimenzija kršćana u župnoj katehezi i u školskom vjeronauku*, (str. 115–133).

KRŠĆANSTVO, POLITIKA I CRKVA, Zbornik radova (ur. Stjepan Baloban), izd. Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve, Glas koncila, Zagreb 1999., knj. br. 3, 146 str.,

Sadrži izlaganja na studijskom danu za političke djelatnike 12. svibnja 1999. u Samoboru: I. SUPIČIĆ, *Humanizam i politika*, (str. 17–38); Š. MARASOVIĆ, *Dijalog u politici*, (str. 39–64); M. VALKOVIĆ, *Političar i etička dimenzija politike*, (str. 65–90); B. Z. ŠAGI, *Kršćanska duhovnost političara*, (str. 91–103); I. RIMAC, *Politička kultura građana*, (str. 105–118); J. GRBAC, *Crkva i politika*, (str. 119–137).

PERIODIČNI IZVJEŠTAJ CENTRA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE OTOKA HVARA, izd. Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara, g. XXXIII (1999), br. 163, 224 str.

Gotovo sva mjesta otoka Hvara posjeduju bogatu kulturnu baštinu. O brizi za njezino očuvanje i promicanje znanja o njoj brine se gore spomenuti Centar za kulturnu baštinu objavljivanjem periodičnih izvješća. Br. 163 iz 1999. sadrži više podnaslova, u kojima se

govori o najzanimljivijim suvremenim zbivanjima, kao što su proslava 850. obljetnice hvarske biskupije (str. 9–10), poslava 130. obljetnice metereološke postaje u Hvaru itd. Najveći dio posvećen je pitanjima iz arheologije (str. 39–71), konzervatorske djelatnosti (str. 72–98), muzejsko-galerijske djelatnosti (str. 99–156), izložbenoj djelatnosti (str. 157–162), arhivske i bibliotečne djelatnosti (str. 164–194). U *Periodičnom izvještaju* nailazimo i na priloge iz domaće (hvarske) književnosti (str. 29–38) i o hvarskoj liturgijsko-glazbenoj baštini (str. 195–199). Nakon toga slijede *Osvrti i bibliografija* (str. 200–213) i *U spomen*.

POVRATAK U HRVATSKO PODUNAVLJE, Vodič za povratnike. Psihosocijalni vidovi povratka, izd. Dobrotvorno udruženje »Dobrobit«, Hrvatski Caritas, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži i Visoka zdravstvena škola u Zagrebu, ur. Mladen Havelka, Zagreb, 1998., 170 str.

Dobrotvorno udruženje »Dobrobit« i Hrvatski Caritas organizirali su sredinom 1997. niz jednodnevnih tečajeva posvećenih boljoj pripremi prognanika za povratak u hrvatsko Podunavlje. Tečajevi su se održavali u Vinkovcima i Đakovu pod naslovom *Psihosocijalna priprema prognanika za povratak i život nakon povratka*. Imajući u vidu važnost pripreme povratka i potrebu suradnje raznih organizacija u planiranju i koordiniranju programa povratka prognanika, tečajevi su bili osmišljeni kao razmjena iskustava i promišljanja o mogućim problemima s kojima se će povratnici susretati u pripremi povratka i nakon povratka. Knjiga ima dva dijela. U prvom dijelu (str. 8–125) nalaze se obavijesti, savjeti i upute koje mogu pomoći povratnicima u bržem donošenju odluke o povratku, smanjiti njihovu nesigurnost i tjeskobu vezanu uz vraćanje u mjesta iz kojih su bili primorani otići. Sadržaji vezani uz psihosocijalne vidove povratka te preporuke koje im u tome mogu pomoći nalaze se u drugom dijelu knjige (str. 127–168).

RADOVI, izd. Filozofski fakultet u Zadru, sv. 36 (26)/1997., sv. 37(14)/1998., sv. 37 (24)/1998.

Sadrže priloge iz područja filoloških znanosti, filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije te povijesne članke iz antike, ranokršćanske, starije i novije hrvatske povijesti.

RADOVI Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, sv. 41/1999., 326 str.

Radovi br. 41/1999. objavljuju jedanaest izvorno znanstvenih i dva stručna članka: M. ANČIĆ, *Imperij na zalasku. Nestanak bizantske vlasti na istočnoj obali Jadrana u IX. stoljeću* (str. 1–20); M. ZANINOVIĆ-RUMORA, *Stare mjere u svakodnevlju otoka Ugljana* (str. 21–26); L. ČORALIĆ, *Hrvatski barkarioli i gondolijeri u Mlecima tijekom prošlosti* (str. 27–50); Ž. MULJAČIĆ, *Jedan rimski letak o dosad nepoznatom oslobađanju Obrovca od turske vlasti* (str. 51–59); Š. PERIČIĆ, *Razvitak gospodarstva otoka Visa u prošlosti* (str. 61–144); D. MOGUŠ, *Povijesno-zemljopisne značajke crkvenog života u*

Vinjercu (str. 145–180); D. BOŽIĆ-BUŽANČIĆ, *Ivan Petar Marchi-Markić: Njegovo djelovanje i njegova oporuka* (str. 181–202); Š. PERIČIĆ, *Hajdučija u mletačkoj Dalmaciji XVIII. stoljeća* (str. 203–212); S. PIPLOVIĆ, *Dominikanski samostan u Trogiru u XIX. stoljeću* (str. 213–222); T. ORŠOLIĆ, *Ustroj i služba austrijske kopnene vojske u Dalmaciji od 1867. do 1873.* (str. 223–245); T. RAJČIĆ, *Sukobi unutar Srpske stranke u Austrijskoj pokrajini Dalmaciji 1897.–1902.* (str. 247–260); S. PIPLOVIĆ, *Kako je otkriven mauzolej hrvatskih kraljeva u Solinu?* (str. 261–276); A. BRALIĆ, »Narodni list« i »Hrvatska kruna« o Drugom balkanskom ratu (str. 277–298);

REVUE D'HISTOIRE ECCLÉSIASTIQUE, izd. Université catholique de Louvain v. XCIV, (1999), br. 1, str. 1–372 i 1*–179*.

RHE 1/1999. sadrži više zanimljivih priloga iz opće crkvene povijesti. Za nas je važno da ta renomirana revija za crkvenu povijest u bibliografiji objavljuje naslove znanstvenih radova objavljenih na stranicama CCP br. 42 (1998).

REVUE DES ÉTUDES SLAVES, izd. Institut des études slaves et le Centre d'études slaves u Parizu, t. LXX (1998), fasc. 2, 3, i 4, str. 287–731.

Prilozi ove afirmirane revije posvećeni su studiju kulture, proučavanju jezika i političke povijesti slavenskih naroda. Za čitatelje CCP-a je zanimljiv prilog V. CHAILLOU-GERONIMI *La mission de Juraj Križanić en Moscovie* (br. 2/1998., str. 347–361).

RICERCHE DI STORIA SOCIALE E RELIGIOSA, izd. Istituto per le Ricerche di Storia Sociale e Religiosa, Vicenza (Italija), nuova serie, n. 53 (1998), 305 str; n. 55 (1999), 273 str.,

Sadrži više zanimljivih priloga iz povijesti i telogije s posebnim osvrtom na zbivanja u regijama Sjeverne Italije. Čitateljima CCP-a preporučamo članak V. KAPITANOVIĆA *Fra Andrea Dorotić e la questione croata* (Br. Andrija Dorotić i hrvatsko pitanje) (br. 53, str. 99–119).

RIJEČKI TEOLOŠKI ČASOPIS, izd. Teologija u Rijeci, g. 7 (1999), br. 1 i 2,

Objavljuje devet priloga i priopćenja iz raznih teoloških disciplina. Br. 2/1999., naprotiv objavljuje više povijesnih članaka: N. BAŠNEC, *Dolazak kapucina i njihova misijska djelatnost u Lici i Krbavi nakon oslobođenja od Turaka 1689. godine* (str. 251–294); P. RUNJE, *Glagoljaši nekoć župnici svetišta Majke Božje Trsatske* (str. 295–300); P. RUNJE, *Hrvatski franjevci trećoreci hodočasnici u srednjem vijeku* (str. 301–306); S. TROGRLIĆ, *Socijalna i idejna problematika u poslanicama i okružnicama biskupa J. Dobrile (1858.–1881.)* (str. 377–388).

STAROHRVATSKA PROSVJETA, izd. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika – Split, III. serija, sv. 24/1997., 176 str. i sv. 25/1998., 187 str.

Svezak 24/1997. sadrži: T. MARASOVIĆ, *O krsnom bazenu splitske krstionice* (str. 7–56); T. BURIC, *Predromaničke oltarne ograde – vijek uporabe i sekundarna namjena* (str. 57–76); M. JURKOVIĆ, *Sv. Petar Stari u Zadru i njegova kriptna* (str. 77–90); N. JAKŠIĆ–Ž. KRNČEVIĆ, *Predromanički reljefi iz crkvice Sv. Lovre u Morinju kraj Šibenika* (str. 91–110); A. MILOŠEVIĆ, *Srednjovjekovno groblje kod Gluvinih kuća u Glavicama kod Sinja* (str. 111–126); M. ANČIĆ, *Srednjovjekovni montaneji* (str. 111–148); N. PETRIĆ, *Ranosrednjovjekovna civitas srednjodalmatinskih otoka* (str. 149–161); H. GJURAŠIN, *Kanosrednjovjekovno groblje u Strožancu uz crkvu Gospe od Site* (str. 163–176).

Sv. 25/1998. objavljuje: V. DELONGA, *Natpis župana Ivana iz Uzdolja kod Knina* (str. 7–42); Ž. RAPANIĆ *Sancta Maria de Platea u Trogiru – De ecclesiis datandis – dissertatio* (1) (str. 43–62); M. JURKOVIĆ, *Skulpture s prikazom Bogorodice u Dalmaciji 11. stoljeća u okviru političkog programa* (str. 63–80); M. ŠLAUS, *Kraniometrijska analiza srednjovjekovnih populacija središnje Europe s posebnim osvrtom na položaj hrvatskih lokaliteta* (str. 81–107); N. JAKŠIĆ, *Srednjovjekovni sabor plemenitih Hrvata u Podbrizanima* (str. 109–126); M. ANČIĆ, *Translatio beati Grisogoni martyris kao povijesno vrelo* (str. 127–138); N. PETRIĆ, *Iz hrvatske renesansne arheologije* (str. 139–166); LJ. GUDELJ, *Zaštitna istraživanja u Prološcu i Glavini 1997. godine. Prilog arheološkoj karti Imotskog polja* (str. 167–175); T. ŠEPAROVIĆ, *Aucissa fibule s natpisom iz zbirke Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika* (str. 177–187).

TOMAŠEVIĆ L., *Hrvatska katolička misija u Münchenu. 50. obljetnica života i djelovanja* (1948.–1998.), Knjižnica zbornika »Kačić« – Monografije, dokumenti, građa....br. 29, München, 1998, 248 str.

U knjizi je veoma detaljno prikazan nastanak, razvoj i današnje stanje Hrvatske katoličke misije u Münchenu. Valja se prisjetiti da je sustavnu pastorizaciju Hrvata u Njemačkoj započeo upravo u Münchenu don Ivo Vitezić, svećenik krčke biskupije, koji krajem 1946. dolazi iz Praga gdje je studirao slavistiku. U Münchenu je I. Vitezić susreo vlč. Stjepana Kukulju svećenika zagrebačke nadbiskupije studenta pastoralne medicine u spomenutom gradu. Don Ivo Vitezić je tijekom 1948. organizirao stalnu misu za hrvatske vjernike u kapeli doma Vizentinum, pa se 1948. godinu uzima kao godinu osnutka »Hrvatske katoličke misije u Münchenu«. Te iste godine I. Vitezić je utemeljio i »Hrvatsku katoličku zajednicu« kao kulturno-religioznu i karitativnu udrugu. Vidi se, dakle, da je ovdje riječ o već organiziranoj zajednici koja ima svoga dušobrižnika, svoju crkvu okupljanja i svijest o zajedništvu. Budući da je don Ivo Vitezić 9. siječnja 1949. otišao u Rim na daljnji studij slavistike, njegov pastoralni rad preuzeo je spomenuti Stjepan Kukulja. Kako je i S. Kukulja bio student pastoralne medicine nije mogao u potpunosti zadovoljiti raznorazne potrebe vjernika u Münchenu i okolnim mjestima. Sami su vjernici već 1950. tražili pomoćnika svećeniku Kukulji. Traženje vjernika bilo je ispunjeno. Svećenik koji se potpuno posvetio dušobrižništvu Hrvata u Münchenu bio je dr. fr. Dominik Šušnjara, franjevac splitske

franjevačke Provincije Presv. Otkupitelja. U München je došao 26. rujna 1950. i tu je kao pomoćnik S. Kukolji djelovao do 20. studenoga 1951., kada je od Apostolske nuncijature iz Bad Godesberga (Bonn) bio imenovan hrvatskim naddušobrižnikom. Nakon toga fr. Dominik Šušnjara je razvio svekoliku duhovnu i kulturnu djelatnost među hrvatskim vjernicima kojih je u Bavarskoj bio velik broj. Osim toga, svjestan da sam ne može uraditi mnogo, počeo je kod njemačkih crkvenih vlasti pripremati teren za druge svećenike. O daljnjem svestranom duhovnom, kulturnom i socijalnom djelovanju katoličke misije u glavnom gradu Bavarske i okolnim mjestima veoma opširno piše autor knjige dr. Luka Tomašević. Knjiga je veoma ukusno opremljena, popraćena brojnim uspjelim ilustracijama i korisnim priložima, pa se veoma ugodno čita.

VJESNIK ISTARSKOG ARHIVA, sv. 4–5, Pazin 1998., 351 str.,

Objavljuje šesnaest radova od srednjovjekovne do suvremene povijesti Istre. U rubrici *Rasprave i članci* nalazi se osam priloga: L. ČORALIĆ, *Istrani u Mlecima (XV.–XVIII. st.)*; J. JELINČIĆ, *Izvori za povijest novigradskog gospodarstva od XIV. stoljeća do pada Venecije (1797. god.) u Povijesnom arhivu u Pazinu* (str. 31–39); E. IVETIĆ, *Prilog gospodarskoj povijesti mletačke Istre u XVIII. stoljeću: glavna obilježja, izvori i neke perspektive proučavanja* (str. 41–50); N. CRNKOVIĆ, *Trgovačko-obrtnička komora u Rijeci 1811.–1924.* (str. 51–85); Ž. KLAJČIĆ, *Novčane prilike Gospodarske sveze za Istru (1918.–1924.)* (str. 87–106); J. ŽGALJIĆ, *Izvori za povijest naftnog gospodarstva u zapadnoj Hrvatskoj* (str. 107–112); Z. GREBLO, *Trgovačko-obrtnička komora u Rijeci 1924.–1945.* (str. 113–118); A. SENČIĆ, *Arhivsko gradivo bivših pomorskih poduzeća u Povijesnom arhivu Rijeka* (str. 119–125). Rubrika »Gradivo« sadrži pet priloga: A. ŠTOKOVIĆ, *Statut bratovštine Presvetog Sakramenta iz Umaga (1555. g.)* (str. 129–151); D. VLAHOV, *Nekoliko glagoljskih zapisa iz Vižinade* (str. 153–164); D. VLAHOV, *Glagoljske isprave iz Kostanjice s početka XVII. stoljeća* (str. 165–176); D. JURJIČIĆ-ČARGO, *Urbar samostana Svetog Petra u Šumi iz 1714. godine* (str. 177–190); N. ŠETIĆ – M. MANIN, *Prihodi i rashodi općina Istarskog okružja 1846/47. godine* (str. 191–236). Rubrika »Inventari i Regesta« objavljuju prilog: E. VLAHOV, *Sumarni inventar arhivskog fonda »Bilježnici Pule za vrijeme mletačke uprave (1626./1826.)«* (str. 239–289). U rubrici *Iz arhivske teorije i prakse* objavljen je rad: M. HAMMER, *Principi izrade bibliografije »Vjesnika Historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu«: sv. I–XXX (Pazin-Rijeka 1989.)* (str. 293–332). Na kraju časopisa u rubrici *Osvrti – prikazi – vijesti* objavljena su četiri prikaza knjiga i *In memoriam* dr. Vjekoslavu Bratuliću (str. 349–351).

VJESNIK ZA ARHEOLOGIJU I HISTORIJU DALMATINSKU, SV. 87–89 (1994–1996), Split 1998., 598 str.,

Sadrži jedanaest izvornih i dva stručna rada: E. MARIN, *Sv. Vid. Starokršćanska bazilika i krstionica Narone, srednjovjekovno groblje, novovjekovna crkva* (str. 9–94); J. MARDEŠIĆ, *Keramički nalazi s lokaliteta Sv. Vid u Vidu kod Metkovića* (str. 95–121); Z. BULJE-

VIĆ, *Stakleni inventar s lokaliteta Sv. Vid u Vidu kod Metkovića* (str. 123–175); M. BONAČIĆ MANDRINIĆ, *Nalazi novca s lokaliteta Sv. Vid u Vidu kod Metkovića* (str. 177–192); S. IVČEVIĆ, *Metalni i koštani inventar s lokaliteta Sv. Vid* (str. 193–208); A. ŠARIĆ-BUŽANČIĆ, *Pregled arheoloških i antropoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnog groblja na lokalitetu Sv. Vid* (str. 209–266); L. MARGETIĆ, *Neka državnopravna pitanja odnosa Hrvatske prema Splitu u ranom Srednjem vijeku* (str. 269–287); I. MAROVIĆ, *Skupni nalaz denara iz salonitanskog amfiteatra* (str. 289–304); I. MAROVIĆ, *The Coinage of Romanos III Argyros in the Archaeological Museum in Split – Novac Romana III Argyrosa u Arheološkom muzeju u Splitu* (str. 305–334); M. BONAČIĆ MANDINIĆ, P. VISONA, *The coin Collection of the Dominican Monastery at Bol on the Island of Brač in Dalmatia: Additions and Corrections – Zbirka novca dominikanskoga samostana u Bolu na Braču: dodaci i ispravci* (str. 335–346); D. PERIŠA, *Trojni grob željeznog doba u Priluci kod Livna* (str. 347–358); B. MATULIĆ, *Motiv polumjesečastog štita na mozaicima salonitanske škole-radionice mozaika* (str. 359–385); S. PIPLOVIĆ, *Geodetski premjer arheološkog područja Solina početkom 20. stoljeća* (str. 387–405). Nakon izvornih i stručnih radova slijede: prikazi (str. 407–416), bibliografija za 1993.–1996. god. (str. 417–527), kronika 1994.–1996. i prilozi (str. 529–598).

VRHBOSNENSIA. Časopis za teološka i međureligijska pitanja, izd. Vrhbosanska katolička teologija, g. II (1998), br. 1 i 2, str. 1–351, g. III (1999), br. 1, str. 1–186.

Vrhbosnensia je časopis novijega datuma a promiče međureligijski dijalog i etničku toleranciju u višenacionalnoj Bosni i Hercegovini. U br. 1/1998., skrećemo pozornost na izjavu Komisije »Iustitia et Pax« Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine: *Strah i nada u godini povratka* (str. 135–140) i prilog R. GRULICHA, *Nekoliko stoljeća u Rusiji kod kuće. Prigovor Moskovskog patrijarhata da Katolička Crkva provodi prozelitizam jest neosnovan* (str. 141–145). Od priloga u br. 1/1999. treba istaknuti opširan rad o žalosnoj činjenici holokausta nad Židovima: B. ODOBAŠIĆ, *Šoah u svjetlu novijih katoličkih dokumenata o Crkvi i Židovima* (str. 65–104).

ZOVKIĆ M., *Međureligijski dijalog iz katoličke perspektive u Bosni i Hercegovini*, izd. Vrhbosanska katolička teologija, Sarajevo 1998., 304 str.

U knjizi pod gornjim naslovom M. Zovkić objavljuje članke, predavanja i priopćenja o međureligijskom dijalogu kojim se intenzivnije bavi od 1991. godine. U prvom dijelu knjige govori o Drugom vatikanskom saboru i njegovoj ekleziologiji koja je i te kako utjecala na međureligijske dijaloge (str. 15–124), dok je drugi dio (str. 127–227) posvećen međureligijskom dijalogu u Bosni i Hercegovini. Nakon toga slijede dva dodatka: I. Izvještaji na međureligijskim susretima o katoličkom gledanju na BiH (str. 231–258) i II. Prikazi knjiga o međureligijskoj suradnji u svijetu (str. 261–296). Knjiga je popraćena veoma korisnim kazalom imena.